

Blekinge Tekniska Högskola

Kort om högskolan

Blekinge Tekniska Högskola (BTH) beskriver sig som en teknisk högskola med ett klart fokus på tillämpad IT och hållbar utveckling av näringsliv och samhälle. År 1999 erhöll BTH tekniskt vetenskapsområde.

År 2006 hade högskolan drygt 7 000 studenter, fördelade på tre campus – Ronneby, Karlskrona och Karlshamn – och i distansstudier. Högskolan ska för övrigt koncentreras till ett huvudcampus, Karlskrona, enligt styrelsebeslut. Flytten ska vara genomförd till den 1 juli 2010.

BTH har tillsammans med Högskolan i Kalmar och Växjö universitet bildat den strategiska alliansen Akademi sydost. Samarbetet gäller både utbildning och forskning.

BTH har till stora delar utvecklats i samklang med regionens behov av utveckling inom IT- och telekommunikationsområdena. Vid BTH finns också Blekinge College- och Yrkeshögskola där bl.a. kvalificerad yrkesutbildning bedrivs och som har breddad rekrytering som ett av sina mål.

Andel med högutbildade föräldrar, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Blekinge Tekniska Högskola	19	18	22	18	22
Jämförelsetal *	1,29	1,20	1,35	1,05	1,32

*Ett jämförelsetal över 1 innebär en *högre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med arbetarbakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Blekinge Tekniska Högskola	30	30	31	32	31
Jämförelsetal *	0,75	0,74	0,83	0,84	0,82

*Ett jämförelsetal under 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med utländsk bakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Blekinge Tekniska Högskola	11	13	12	16	17
Jämförelsetal *	1,06	1,16	1,08	1,27	1,20

*Ett jämförelsetal *under* 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Källa: Registerdata SCB/Högskoleverket

Som framgår av tabellerna ovan har andelen nybörjare med högutbildade föräldrar ökat något vid BTH under den aktuella perioden. Andelen med arbetarbakgrund ligger på en konstant nivå, och är lägre än andelen i rekryteringsområdet.

Den största förändringen under senare år gäller andelen nybörjare med utländsk bakgrund som visar en stor ökning till klart över andelen i rekryteringsområdet.

Kvarvaro efter två års studier*, registrerat nybörjarläsår 2003/04, procent

Föräldrars utbildningsnivå	Kvar	Annat lärosäte	Ej kvar	
Högst gymnasial (=låg)	66	9	25	100
Eftergymnasial (=hög)	62	11	28	100
Alla	59	10	31	100

*Registrering 2005/06, gäller programstudenter som börjat på minst treåriga program 2003/04

Källa: SCB, bearbetning Högskoleverket

Av dem som läsåret 2003/04 började på ett utbildningsprogram vid BTH har gruppen med högutbildade föräldrar i något högre utsträckning valt att byta till ett annat lärosäte, eller att helt lämna sina studier. Under den senaste tioårsperioden har det sistnämnda tvärtom varit ett vanligare beslut för gruppen med lågutbildade föräldrar.

Utbildningsutbud

BTH:s profil är tillämpad informationsteknik och alla studenter får en grundläggande IT-kompetens. Hälften av helårsstudenterna på grundutbildningen läser tekniska ämnen, drygt en fjärdedel humaniora och samhällsvetenskap, och övriga studenter återfinns framför allt inom vårdvetenskap.

Sedan 2003 har antalet helårsstudenter ökat med drygt 25 procent, vilket utgör en klar förändring jämfört med situationen under det tidiga 00-talet. Kortare program, utbildningar riktade mot utländska studenter och distansutbildning har fått en större andel av studentvolymen. Högskolan konstaterar

rar att det innebär större känslighet och ökade svårigheter med den långsiktiga planeringen.

Blekinge Tekniska Högskola anser att fristående kurser skapar möjlighet till friare studiegångar samt gynnar breddad rekrytering. Högskolan menar att fristående kurser traditionellt har varit en ingång till högre studier för studieovana grupper som tvekat att binda upp sig på långa utbildningsprogram. Drygt 40 procent av helårsstudenterna vid BTH läste fristående kurs 2006.

En växande del av högskolans studenter är distansstudenter, vilket 2006 innebar knappt en fjärdedel av antalet helårsstudenter. Även kursutbudet ökar: från 133 kurser 2005 till 144 kurser året därpå. Under 2006 har exempelvis ett helt nytt kandidatprogram i ekonomi startat i samarbete med Uppsala universitet, Högskolan i Kalmar och Högskolan Väst. BTH är även aktiva i nätverket SNH – samverkan för nätbaserad högskoleutbildning – där Utbildningsradion och fyra lärosäten ingår. Nätverket har det uttalade målet att nå ”nya” studentgrupper.

Även formerna för distansundervisningen har förändrats. Inom teknikutbildningarna har en arbetsgrupp inrättats som ska utveckla distansutbildningsverksamheten och utbilda personalen på området. En ny lärplattform ska implementeras.

Blekinge College och Yrkeshögskola genomför sin egen rekryteringsverksamhet. I beskrivningen nedan tas ingen hänsyn till den uppdelningen utan BTH:s satsningar för breddad rekrytering beskrivs samlat.

Högskoleförberedande utbildningar

BTH erbjuder collegeår sedan hösten 2003 och sedan år 2004 en college-termin. Dessa utbildningar bedrivs i samarbete med komvux. Övergången till högskolan sker successivt under collegeåret. Av de 62 personer som påbörjade collegeår 2003–2005 uppnådde 52 procent godkänt resultat. Hela 90 procent av dessa fortsatte till högskolestudier vid BTH. Avhopp från collegeutbildningen berodde i de flesta fall på att studenten påbörjade högskoleutbildning direkt. College-terminen lästes 2004–2006 av 23 personer och av de 11 studenter som fick godkänt resultat fortsatte alla att läsa på högskolan. För att nå nya studentgrupper har utbildningarna successivt anpassats, både vad gäller inriktning och förkunskapskrav.

Sedan 2002 ges ett tekniskt basår som ger möjligheter för studenterna att läsa in särskild behörighet i naturvetenskapliga ämnen, och som ingår helt eller delvis i några program. Slutförd utbildning ger tillträde till samtliga tekniska utbildningar. Det första året läste 59 helårsstudenter tekniskt basår men sedan dess har endast omkring 15 helårsstudenter per år antagits till utbildningen. Parallellt har prestationsgraden ökat.

Det finns också några olika varianter av tekniskt basår, förlagda till en termin på distans och ibland på halvfart. Målsättningen med dessa är att ge

behörighet i enskilda ämnen men också att bredda kontakterna med presumtiva studenter.

Förändringar under perioden

Förutom Bologna-anpassningar har högskolans programutbud i huvudsak genomgått en förstärkning genom nya program inom "spelprofilen", och inom internationalisering, i form av t.ex. delvis utlandsförlagd utbildning och internationell rekrytering för vissa program.

Bland de nya utbildningsprogrammen kan nämnas Digitala spel, Spelprogrammering, IT-säkerhet och Digital ljudproduktion.

Omfattningen av distansutbildningen har ökat ytterligare. Under 2006 genomfördes 144 kurser; att jämföra med 133 kurser år 2005 och året dessförinnan 99 kurser.

Högskolan har även utvecklat nya utbildningsprogram för att bredda rekryteringen, t.ex. ett program till undersköterska som förväntas locka studieovana ungdomar, vilka efter examen kan gå vidare till sjuksköterskeutbildning. Likaså görs en satsning på ett internationellt kandidatprogram, i samarbete med Georgia Institute of Technology, som förhoppningsvis intresserar studenter vilka annars inte skulle ha sökt till högre utbildning inom teknik. För att öka intresset för tekniska utbildningar, framför allt bland kvinnor, har BTH tagit det strategiska beslutet att integrera kulturvetenskapliga inslag i alla tekniska program.

Studentrekrytering

När BTH etablerades i slutet av 1980-talet var Blekinge ett område med tung industri i kris, och högskolan utgjorde ett svar på den krisen. BTH fick därför en profil mot nära samarbete med företag och offentliga institutioner. Betoningen av utbildningens nytta och karaktären av teknisk fackhögskola har efterhand fördjupats. Detta har medfört att BTH, såväl externt som internt, har kommit att uppfattas som en "oakademisk" högskola som i hög grad har studenter från "oakademiska" miljöer.

Antalet internationella studenter har ökat dramatiskt vid BTH och fortsätter att öka. Högskolan uttrycker viss oro för ett eventuellt införande av studentavgifter, vilket skulle kunna få negativa konsekvenser för denna del av studentrekryteringen.

Rekryteringsförutsättningar 2002–2005

Rekryteringsproblemen till IT-utbildningarna har varit mycket kännbara för BTH. Sedan den så kallade IT-kraschen i början av 00-talet har rekryteringen varit BTH:s dominerande problem. Rekryteringsarbetet har därmed genomförts brett och inte alls inriktat mot särskilda grupper – alla har varit välkomna.

Efter några svåra år skedde ett trendbrott 2004 och både söktrycket och antalet helårsstudenter ökade. Särskilt är det antalet nybörjare på program som ökar och samtidigt ökar mängden sena anmälningar till programmen. Det stora uppsvinget i både antalet sökande och antalet nybörjare ligger emellertid i studenter som studerar på magisterprogram.

Den snäva profileringen gör att högskolan rekryterar över ett stort geografiskt område för att fylla platserna. Cirka hälften av studenterna rekryteras idag nationellt (och internationellt) – en minskning från 65 procent tidigare.

Allmän verksamhet för rekrytering

Ansvar för samordningen av rekryteringsarbetet ligger på informationsavdelningen inom BTH:s gemensamma förvaltning. I arbetet deltar även studerandeavdelningen, som också den ingår i förvaltningen, samt de fyra sektioner där utbildning bedrivs. Sektionerna genomför separat, eller i samarbete med informationsavdelningen, aktiviteter inriktade på att attrahera studenter till sina utbildningar.

Olika marknadsföringsaktiviteter betraktas som de viktigaste rekryteringsinstrumenten i arbetet. Dessa aktiviteter pågår i princip hela året, med extra intensitet i samband med ansökningsperioderna. År 2006 fanns t.ex. informatörer från BTH på plats vid datorspelträffen Dreamhack i Jönköping.

Tillsammans med näringslivet och andra lärosäten som ger datavetenskapliga utbildningar har BTH deltagit i kampanjen "VäljIT". Dessutom har högskolan under skolloven anordnat prova på-aktiviteter i teknik för gymnasieelever.

Verksamhet för breddad rekrytering 2003–2005

I utvecklingsplanen för 2003–2007 uttrycks värderingen att "BTH stödjer alla människors rätt att ständigt vinna ny kunskap för att denna skall komma alla människor och samhället till nytta", samt att jämlikhet mellan olika samhällsgrupper och individer utgör en nödvändig förutsättning för BTH som utbildnings- och forskningsinstitution.

För arbetet med breddad rekrytering använder BTH bland annat sin utvecklingsplan för 2003–2007 som riktningvisare. En handlingsplan för breddad rekrytering fastställdes 2006. Bland målen finns att årligen öka antalet studenter som antas och får godkänt resultat på collegeutbildningar, att 90 procent av dem som klarar collegeutbildningarna ska påbörja högre utbildning och att antalet program som tillämpar alternativt urval ska öka. För att nå dit ska man använda flera olika vägar: informationsinsatser, aktivt arbete med studentmiljön, rekryteringsåtgärder och en bredare kontaktverksamhet med utbildningsanordnare och näringsliv. BTH genomför *gymnasiebesök* och deltar i *utbildningsmässor* för att nå grupper som traditionellt inte väljer de utbildningar som erbjuds vid högskolan. *Annonsplass* har köpts i

tidningar som Klick och Tekla, vilka har unga kvinnor som målgrupp. Under 2006 genomförde BTH en *vykortskampanj* riktad till ungdomar i invandrartäta områden i storstäderna för att intressera dem för studier vid högskolan. I utformningen av utbildningskatalogen, högskolans webbsida och annan information försöker man både väcka nyfikenhet för högre utbildning och ge nödvändig information.

BTH ingår i *Blekinge Utbildningsforum*, ett nätverk bestående av de gymnasiala och postgymnasiala utbildningsanordnarna i länet. I första hand är nätverkets syfte att förbättra utbildningsmöjligheterna för länets invånare. Visionen är att alla ungdomar ska kunna erbjudas en utbildning efter gymnasiestudierna. Blekinge Utbildningsforum har stötts av samverkansdelegationen.

Blekinge Tekniska Högskola har inte haft något projekt finansierat av Rekryteringsdelegationen.

Reell kompetens och alternativt urval

BTH har tillämpat reell kompetens som underlag för urval sedan 2003. Vid handläggningen av den sökandes reella kompetens sker samråd med ett antagningsråd och ibland även med berörda ämneskunniga lärare, programansvariga och/eller studievägledare. År 2005 behandlades ca 250 ansökningar om reell kompetens; 2006 endast 100 ansökningar.

BTH tillämpade 2006 alternativt urval vid sjuksköterskeprogrammet och tre medieteknikutbildningar – sammanlagt 52 platser av totalt 147. På medieteknikutbildningarna omfattades minst 50 procent av platserna. Ganska få sökande använde sig emellertid av alternativt urval. För sjuksköterskeprogrammet bestod det alternativa urvalet av ett tilläggskrav där den sökande, utöver ordinarie förkunskapskrav, även ska ha godkänd collegeutbildning vid Blekinge Tekniska Högskola eller avklarad KY-utbildning inom vård, omsorg eller psykiatri. För de tre medieteknikutbildningarna har det särskilda urvalet bestått av arbetsprover och intervjuer.

Förändringarna i förkunskapskraven sammanhänger med ett beslut om en förlängning av ingenjörsprogrammet Medicinsk teknik från 3 till 3,5 år. För att kunna rekrytera direkt från bland annat samhällsvetenskapligt program sänktes kraven från Matematik D och Fysik B till Matematik B.

Uppföljning och utvärdering

Högskolan framhåller att BTH hittills har fokuserat på frågan om rekrytering trots att det finns problem också med alltför stora avhopp från studierna. Vid två tillfällen under senare år har det genomförts djupundersökningar om studenternas skäl att avsluta studierna i förtid. Högskolan har emellertid inte kunna konstatera några särskilda skäl som mest förekommande. Inte heller har man kunnat konstatera någon koppling mellan avhopp och otraditionell studiebakgrund.

En viss uppföljning, i form av effektmätning, har gjorts av informationsinsatserna. Högskolan tycker sig märka en ökning av intresset och antalet ansökningar från de gymnasieskolor som haft besök av BTH och de förorter som varit mål för vykorts kampanjen samt till de program som särskilt lyfts fram i rekryteringsarbetet.

Sektionerna har rapporterat sina erfarenheter av alternativt urval, som enligt högskolan överlag är goda. Från de ansvariga för sjuksköterskeutbildningarna upplever man att studenterna som antas klarar studierna minst lika bra som de som antas på annat sätt. Från medieteknikutbildningarna är uppfattningen att det särskilda urvalet ger en lägre avhopsfrekvens och större helhetsförståelse för studierna hos studenterna.

BTH varnar för ett potentiellt problem i och med den nya högskoleförordningen, som stadgar att maximalt 20 procent av studenterna på ett och samma program får antas enligt särskilt urval. Detta kan komma att påverka breddningen negativt.

I ett större utvecklingsarbete under 2006 har BTH fokuserat på uppföljning av studenter, genomförande av utbildning och utslussning på arbetsmarknaden. Detta arbete har påverkat den nya utvecklingsplanen som ska operationaliseras under läsåret 2006/07.

Högskoleverkets bedömning

Utfall i förhållande till förutsättningar

BTH:s profil mot IT och telekommunikation var mycket lyckosam under 1990-talet, varefter intresset för högskolans kärnutbildningar sjönk kraftigt. Sedan dess har framför allt det informations- och marknadsföringsinriktade rekryteringsarbetet varit brett och intensivt, och inte inriktat på att koncentrera rekryteringsinsatser mot speciella grupper.

Under 00-talet har det skett en viss förändring i riktning mot en ökad andel nybörjare från akademikerhem. Därutöver har två tydliga tendenser uppstått: den internationella rekryteringen liksom andelen distansstudenter har ökat stort.

Hur man arbetat med breddad rekrytering

BTH:s rekryteringsarbete har varit brett, och ännu har man inte fastställt någon samlad strategi för rekryteringsarbetet. På många andra lärosäten har man uppnått resultat med viss riktad verksamhet för olika kategorier av potentiella studenter beträffande exempelvis information och marknadsföring. I hög grad har arbetet på BTH i huvudsak gått ut på att attrahera så många som möjligt oavsett bakgrund. Samtidigt har goda initiativ tagits och satsningar genomförts som indirekt kan bidra även till en breddad rekrytering. Till dessa kan nämnas förändringar för att göra högskolans utbildningar mer

attraktiva – t.ex. samverkan med näringslivet, Blekinge College och Yrkes-
högskola. Nämnas bör även BTH:s uppföljning av studenternas avhopp och
effektmätningen av informationsinsatserna.

BTH har på någon utbildning anpassat förkunskapskraven för att öka re-
kryteringen, och samtidigt förlängt utbildningen med ett halvår. Högskole-
verket uppmanar till försiktighet vad gäller anpassningen av förkunskapskra-
ven så att högskolemässigheten i utbildningarna inte urholkas. Det finns god
anledning för högskolan att bevaka vad dessa förändringar inneburit för
kvaliteten och studenttillströmningen.

Det fortsatta arbetet

Samverkan är en viktig del av framgångsmodellen för BTH, och högskolan
utgör ett föredöme när det gäller samverkan med det omgivande samhället.
Beträffande rekryterings- och marknadsföringsarbetet finns definitivt förde-
lar med att samarbeta med regionens övriga lärosäten, och ett sådant samar-
bete är redan etablerat inom den strategiska alliansen *Akademi sydost*. Allian-
sen går nu in i en utvecklad fas där Högskolan i Kalmar, Växjö universitet
och BTH har slutit ett ramavtal för samverkan under de tre närmaste åren.
Högskoleverket ser mycket positivt på denna samverkan, som ska inkludera
gemensamma utåtriktade aktiviteter inom bland annat kommunikation och
marknadsföring. I planerna ingår också visst akademiskt samarbete och ge-
mensamma modeller för ansökningar och flexibelt lärande.¹

BTH:s profil som man konsekvent bevarat genom några besvärliga år har
gjort högskolan känd åtminstone inom högskolesektorn som en strävsam
högskola. När den stora efterfrågan väl återkommer inom informations- och
kommunikationsteknikerna finns inga hinder för att attrahera studenter
med olika bakgrund. För detta talar BTH:s öppna mottagande och inställ-
ning att alla är välkomna – och förhoppningsvis kan den inställningen om-
sättas i en rekrytering som är normalfördelad i förhållande till befolkningen i
regionen.

---

¹ Se *Akademi Sydost – förslag till handlingsplan* daterad 2006-10-13, www.bth.se